

EGZAMIN DO BIERZMOWANIA

1. Co to jest religia?

Religia jest to łączność człowieka z Panem Bogiem.

2. Jaką religią jest religia katolicka?

Religia katolicka jest religią objawioną przez Boga.

O OBJAWIENIU BOŻYM

3. W czym zawiera się wszystko, co Pan Bóg objawił?

To wszystko, co Pan Bóg objawił, zawiera się w Piśmie św. i Tradycji.

4. Co to jest Pismo św.?

Pismo święte jest to zbiór ksiąg napisanych pod natchnieniem Ducha Świętego, który zawiera Słowo Boże skierowane do ludzi.

5. Kto jest autorem Pisma św.?

Pierwszorzędnym autorem Pisma św. jest Duch Święty, a drugorzędny - ludzie przez Ducha Świętego natchnieni.

6. Jak dzieli się Pismo św.?

Pismo św. dzieli się na Stary Testament oraz Nowy Testament.

7. Z ilu ksiąg składa się Pismo św.?

Pismo św. składa się z 46 ksiąg Starego Testamentu i 27 ksiąg Nowego Testamentu; razem z 73 ksiąg.

8. Co jest przewodnią myślą Pisma św.?

Przewodnią myślą Pisma św. jest Boży plan zbawienia ludzkości.

9. Które z wszystkich ksiąg Pisma św. są najważniejsze?

Najważniejsze są cztery Ewangelie święte, które opisują naukę i życie Pana Jezusa.

10. Jak inaczej nazywamy Ewangelię?

Ewangelię nazywamy "Dobrą Nowiną", ponieważ obwieszcza człowiekowi wyzwolenie z grzechu, łaskę i zbawienie, godność dziecka Bożego, sens życia.

11. Kto napisał 4 Ewangelie święte?

Ewangelie napisali: św. Łukasz, św. Marek, św. Mateusz i św. Jan

12. Wymień Księgi Pisma św. Nowego Testamentu.

4 Ewangelie, Dzieje Apostolskie, 13 listów św. Pawła, List do Hebrajczyków, 7 listów innych Apostołów oraz Apokalipsa, czyli Objawienie św. Jana.

13. Co to jest Tradycja?

Tradycja, czyli podanie ustne jest to zbiór objawionych prawd Bożych, nie spisanych przez Apostołów, które Kościół katolicki przechowuje i do wierzenia podaje.

NAJWAŻNIEJSZE PRAWDY WIARY

14. Jakie znasz krótkie streszczenie najważniejszych prawd wiary?

Wierzę w Boga Ojca, czyli Skład Apostolski, zawierający 12 artykułów, a także 6 prawd wiary.

15. Powiedz Skład Apostolski.

Wierzę w Boga Ojca wszechmogącego, Stwózcę nieba i ziemi. I w Jezusa Chrystusa, Syna Jego jedyne, Pana naszego, który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny, umęczon pod Ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion. Zstąpił do piekieł, trzeciego dnia zmartwychwstał. Wstąpił na niebiosa, siedzi po prawicy Boga

Ojca wszechmogącego - stamtąd przyjdzie sędzić żywych i umarłych. Wierzę w Ducha Świętego, święty kościół powszechny, Świętych obcowanie, grzechów odpuszczenie, ciała zmartwychwstanie, żywot wieczny. Amen.

16. Powiedz 6 prawd wiary.

Jest jeden Bóg.
 Bóg jest Sędzią sprawiedliwym, który za dobre wynagradza, a za złe karze.
 Są trzy Osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty.
 Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia.
 Dusza ludzka jest nieśmiertelna.
 Łaska Boża jest do zbawienia konieczna.

17. Jaka jest najważniejsza prawda wiary?

Najważniejsza prawda wiary jest ta, że Pan Bóg istnieje.

18. Skąd wiemy, że Pan Bóg istnieje?

O istnieniu Pana Boga wiemy: z istnienia świata i wielkiego ładu na świecie, z przekonania wszystkich ludów, z własnego sumienia, z Objawienia Bożego.

19. Kto to jest Pan Bóg?

Pan Bóg jest to Duch nieskończenie doskonały, Stworzyciel nieba i ziemi (To Pan, Król, Sędzia, ale także dobry i miłosierny Ojciec).

20. Co to znaczy, że Pan Bóg jest Duchem nieskończenie doskonałym?

Pan Bóg jest Duchem nieskończenie doskonałym, tzn. że posiada wszystkie możliwe doskonałości.

21. Co to znaczy, że Pan Bóg jest duchem?

Pan Bóg jest Duchem, tzn. że jest niewidzialny, nieśmiertelny, nie ma ciała, a ma rozum i wolną wolę.

22. Co to jest Trójca Święta?

Jednego Boga w trzech Osobach Boskich (Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty) nazywamy Trójcą Przenajświętszą.

23. Dlaczego trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem?

Trzy osoby Boskie są jednym Bogiem, ponieważ mają tę samą naturę, czyli te same doskonałości.

24. Jakie przymioty posiada Pan Bóg?

Pan Bóg jest:

- a) wieczny - zawsze był, jest i będzie,
- b) wszechmocny - wszystko co może czynić, co chce,
- c) niezmienny - zawsze jest ten sam,
- d) najmądrszy - wszystko, co robi, jest mądre i dobre,
- e) święty - złego nie chce, grzechem się brzydzi,
- f) najsprawiedliwszy - za dobre wynagradza i za złe karze,
- g) najmiłosierniejszy - pragnie zbawienia wszystkich ludzi.

25. Dlaczego Pana Boga nazywamy Stworzycielem?

Pana Boga nazywamy Stworzycielem, ponieważ On stworzył, czyli uczynił z niczego cały świat.

26. Na co Pan Bóg stworzył cały świat?

dla chwały swojej oraz dla dobra i szczęścia stworzeń.

27. Jak nazywamy opiekę Bożą nad światem?

Opiekę Bożą nad światem nazywamy Opatrznością Bożą.

28. Kto to są aniołowie?

Aniołowie są to duchy, które mają rozum i wolną wolę, a nie mają ciała. Pan Bóg stworzył aniołów, aby Mu służyli, oznajmiali Jego wolę ludziom i opiekowali się nimi. Zbuntowanych aniołów nazywamy szatanami.

29. Kto to jest człowiek?

Człowiek jest najdoskonalszym stworzeniem Boga na ziemi.
Jest to jedna całość ciała i duszy nieśmiertelnej.

30. Co człowiek ma dzięki duszy?

Człowiek dzięki duszy ma rozum i dlatego myśli, tworzy, oraz wolną wolę, dzięki której może wybierać między dobrem a złem.

31. Na co Pan Bóg stworzył człowieka?

Pan Bóg stworzył człowieka, aby Pana Boga znał, czcił, kochał i służył Mu, a przez to osiągnął szczęście wieczne.

32. Jakie dary od Boga otrzymali pierwsi rodzice, Adam i Ewa?

Pierwsi rodzice otrzymali od Boga łaskę uświęcającą, udział w życiu samego Boga i dary pozanaturalne: bystry rozum, wolę skłoną do dobrego, nieśmiertelność.

33. Jakimi byli pierwsi ludzie, gdy ich Pan Bóg stworzył?

Pierwsi ludzie byli dziećmi Bożymi, dobrymi i szczęśliwymi. .

34. Przez co ludzie utracili dziecięctwo Boże i szczęście?

Dziecięctwo Boże i szczęście ludzie utracili przez nieposłuszeństwo względem Pana Boga, które nazywamy grzechem pierworodnym.

35. Jak nazywamy inaczej grzech pierworodny?

Nazywamy go także grzechem dziedzicznym, bo przechodzi z rodziców na dzieci.

36. Kto z ludzi jest wolny od grzechu pierworodnego?

Najświętsza Maryja Panna, dlatego nazywamy Ją Niepokalanie Poczętą.

37. Co Pan Bóg uczynił, aby ludzie po grzechu pierworodnym mogli otrzymać łaskę i wieczne szczęście?

Pan Bóg ulitował się nad ludźmi i już pierwszym rodzicom obiecał, że ześle im Zbawiciela.

38. W jaki sposób Pan Bóg przygotował ludzi na przyjście Zbawiciela?

Na przyjście Zbawiciela Pan Bóg przygotował ludzi:

- 1) przez wybrany naród izraelski,
- 2) przez prorocтва mesjańskie,
- 3) przez figury mesjańskie.

39. Co to są prorocтва mesjańskie?

Prorocтва mesjańskie są to przepowiednie proroków Starego Testamentu o przyszłym Zbawicielu.

40. Co to są figury mesjańskie?

Figury mesjańskie są to osoby, rzeczy lub zdarzenia ze Starego Testamentu, które mają pewne podobieństwo z życiem i czynami przyszłego Zbawiciela.

41. Kto jest obiecany Zbawicielem świata?

Obiecany Zbawicielem świata jest Jezus Chrystus.

42. Kim jest Jezus Chrystus?

Jezus Chrystus jest Synem Bożym, który stał się człowiekiem dla naszego zbawienia.

43. Co znaczy imię Jezus Chrystus?

Jezus - Zbawiciel, Chrystus - Mesjasz, Pomazaniec Pański.

44. Kto jest Ojcem, Matką i Opiekunem Pana Jezusa?

Ojcem Pana Jezusa jest Bóg Ojciec, Matką - Najświętsza Maryja Panna, Opiekunem - św. Józef.

45. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest Bogiem?

O tym, że Pan Jezus jest Bogiem wiemy, gdyż:

- 1) powiedział o tym Bóg Ojciec,
- 2) zaświadczyli to Apostołowie,
- 3) wyznał to niejednokrotnie sam Pan Jezus,
- 4) swoje wyznanie potwierdził Pan Jezus cudami, zwłaszcza zmartwychwstaniem.

46. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem?

O tym, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem, mówią nam:

- 1) Ewangelia św. (bo narodził się z Matki, odczuwał głód, pragnienie, zmęczenie, cierpiał i umarł),
- 2) historycy rzymscy i żydowscy (Tacyt, Pliniusz).

47. Gdzie i kiedy narodził się Pan Jezus?

Pan Jezus narodził się w Palestynie, w miasteczku Betlejem, za panowania cesarza rzymskiego Augusta i króla żydowskiego Heroda.

48. Wymień najważniejsze wydarzenia z życia Pana Jezusa.

Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni czterdziestego dnia po narodzeniu, Pokłon Trzech Mędrców ze Wschodu, ucieczka do Egiptu przed gniewem Heroda. Pobyt w Nazarecie do trzydziestego roku życia. Chrztos w Jordanie z rąk Jana Chrzciciela, 3 lata publicznej działalności. Powołanie 12 Apostołów. Ustanowienie Kościoła św. Wybór św. Piotra na następcę swego. Śmierć na krzyżu na Górze Kalwaryjskiej w Wielki Piątek o godz. 15. Zmartwychwstanie trzeciego dnia po śmierci w Wielką Niedzielę. Wniebowstąpienie czterdziestego dnia po Zmartwychwstaniu z Góry Oliwnej.

49. Co to jest cud?

Cud jest to nadzwyczajne dzieło widzialne, którego nie może dokonać żadne stworzenie, lecz tylko sam Bóg.

50. Wymień kilka cudów Pana Jezusa.

- 1) Przemienienie wody w wino w Kanie Galilejskiej,
- 2) Rozmnożenie chleba,
- 3) Uzdrawienie paralityka,
- 4) Wskreszenie Łazarza,
- 5) Zmartwychwstanie.

51. Wymień kilka przypowieści Pana Jezusa.

- 1) o synu marnotrawnym,
- 2) o miłosiernym Samarytaninie,
- 3) o Dobrym Pasterzu,
- 4) o robotnikach w winnicy,
- 5) o talentach,
- 6) o pszenicy i kąkolu.

52. Jakie jest najważniejsze przykazanie Pana Jezusa?

Najważniejszym przykazaniem Pana Jezusa jest przykazanie miłości:

"Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca twego, z całej duszy twojej, ze wszystkich sił twoich, ze wszelkiej myśli twojej, a bliźniego swego jak siebie samego". Przykazanie to objawił Pan Bóg już w Starym Testamencie.

O KOŚCIELE ŚWIĘTYM**53. Co to jest Kościół katolicki?**

Kościół katolicki jest to:

- a) zjednoczenie chrześcijan, którzy pod przewodnictwem Papieża dążą do zbawienia przez wyznawanie tej samej wiary i przyjmowanie tych samych sakramentów św.,
- b) lud Boży wybrany przez Boga, mający specjalne zadanie do spełnienia (uczyć o Bogu i być znakiem Boga),
- c) Ciało Mistyczne Jezusa Chrystusa, czyli żywy organizm, którego głową jest Chrystus, członkami - ludzie ochrzczeni połączeni z nim życiem Bożym (łaska uświęcająca), wzajemnie odpowiedzialni za siebie,
- d) owczarnia Pana Jezusa i Rodzina Boża.

54. Kto założył Kościół katolicki?

Kościół katolicki założył Pan Jezus - gromadząc wiernych (nowy lud Boży), wybierając z nich 12 Apostołów i ustanawiając św. Piotra widzialną głową Kościoła.

55. Kto obecnie jest Głową Kościoła?

Niewidzialną Głową Kościoła jest Pan Jezus. Widzialną Głową Kościoła jest Następca św. Piotra czyli Papież w Rzymie, obecnie papież Benedykt XVI.

56. Co jest celem i zadaniem Kościoła?

Zadaniem Kościoła jest kontynuowanie zbawczej misji Chrystusa (budowanie królestwa Bożego na ziemi i prowadzenie wszystkich ludzi do zjednoczenia z Bogiem w wieczności).

57. Jaką władzę dał Pan Jezus Kościołowi św.?

Pan Jezus dał Kościołowi św. potrójną władzę: nauczycielską, kapłańską i pasterską.

58. Jakie cechy posiada Kościół katolicki?

Kościół katolicki posiada następujące cechy: jest jeden, święty, katolicki czyli powszechny i apostołski. Są to znaki prawdziwego Kościoła Chrystusowego.

59. Po czym poznajemy, że Kościół jest jeden?

Kościół jest jeden ponieważ:

- a) ma jednego najwyższego pasterza,
- b) głosi jedną i tę samą naukę,
- c) udziela wszędzie tych samych sakramentów św.

60. Po czym poznajemy, że Kościół jest święty?

Kościół jest święty, ponieważ:

- a) głosi świętą naukę Jezusa Chrystusa,
- b) sprawuje Najświętszą Ofiarę Mszy św. i udziela sakramentów św.,
- c) wychował i wychowuje zastępy świętych.

61. Po czym poznajemy, że Kościół jest powszechny?

Kościół jest powszechny, ponieważ:

- a) jest przeznaczony dla wszystkich ludzi,
- b) rozszerza się po całej ziemi,
- c) trwa nieprzerwanie od Pana Jezusa do końca świata.

62. Po czym poznajemy, że Kościół jest apostołski?

Kościół jest apostołski, ponieważ:

- a) uczy tego samego, co Apostołowie,
- b) udziela tych samych sakramentów, co oni,
- c) biskupi są prawowitymi następcami Apostołów.

63. Przez kogo Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół święty?

Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół przez Ducha Św.

64. Kim jest Duch Święty?

Duch Święty jest to trzecia Osoba Boska, która pochodzi od Ojca i Syna.

65. Kiedy Duch Święty zstąpił na Apostołów?

Duch Święty zstąpił na Apostołów w postaci ognistych języków w dzień Zielonych świąt, dziesiątego dnia po Wniebowstąpieniu Pana Jezusa.

66. Kiedy Duch Święty zstępuje na nas?

Duch Święty zstępuje na nas już przy chrzcie św., a w szczególny sposób napelnia nas sobą w sakramencie bierzmowania.

67. Jaką rolę w Kościele spełniają biskupi i kapłani?

Biskupi są następcami Apostołów, a kapłani współpracownikami biskupów. Zjednoczeni z Ojcem świętym wypełniają urząd nauczycielski, kapłański i pasterski w Kościele.

68. Co to jest diecezja?

Diecezja jest to część Kościoła, którą rządzi biskup ordynariusz. Diecezja dzieli się na dekanaty, dekanaty na parafie. Kilka diecezji tworzy metropolię - kilka metropolii tworzy prowincję kościelną.

69. Jak nazywa się nasza diecezja? Kto jest patronem i biskupem?

Nasza diecezja nazywa się opolska. Główną patronką jest św. Anna.

70. Do jakiego dekanatu należy nasza parafia?

Nasza parafia należy do dekanatu Ozimek.

71. Co to jest Świętych obcowanie?

Świętych obcowanie jest to duchowa łączność między wiernymi na ziemi, duszami w czyśćcu i świętymi w niebie (Kościół pielgrzymujący, cierpiący i triumfujący).

72. Dlaczego czcimy Matkę Najświętszą?

Matkę Najświętszą czcimy dlatego, bo jest:

- a) Matką Boga - Jezusa Chrystusa,
- b) Niepokalanie poczęta (wolna od grzechu pierworodnego od pierwszej chwili życia),
- c) Wniebowzięta - z duszą i całym ciałem,
- d) Królową Polski.

73. Wymień kilka ważniejszych świąt Matki Bożej.

Święto Ofiarowania pańskiego - 2 II; Uroczystość Zwiastowania pańskiego - 25 III; Królowej Polski - 3 V; Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny - 15 VIII; Matki Boskiej Częstochowskiej - 26 VIII; Niepokalane Poczęcie Najśw. Maryi Panny - 8 XII.

74. Wymień kilku polskich świętych.

- 1) Św. Stanisław, biskup i męczennik (Wawel),
- 2) Św. Jan z Kęt (kościół św. Anny w Krakowie),
- 3) Św. Jacek (Kraków),
- 4) Św. Stanisław Kostka (spoczywa w Rzymie),
- 5) Św. Maksymilian Kolbe,
- 6) Św. Królowa Jadwiga (Wawel).

75. Jakie są rzeczy ostateczne człowieka?

Ostatecznymi rzeczami człowieka są: śmierć, sąd Boży, niebo albo piekło.

76. Co to jest śmierć?

Śmierć jest to odłączenie duszy od ciała człowieka

Patronem dobrej śmierci jest św. Józef. Dobra śmierć - to śmierć w łasce uświęcającej.

77. Jaki sąd czeka człowieka po śmierci?

Zaraz po śmierci sąd szczegółowy, a po zmartwychwstaniu ciał - sąd ostateczny nad całą ludzkością.

78. Co to jest czyściec?

Czyściec jest to stan kary doczesnej po śmierci.

79. Co to jest niebo?

Niebo jest to miejsce, gdzie aniołowie i święci cieszą się wiecznym szczęściem.

80. Co to jest piekło?

Piekło to jest stan wiecznej kary.

O MORALNOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

81. Wymień dziesięć przykazań Bożych.

Jam jest Pan Bóg twój: .

- 1) Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną.
- 2) Nie będziesz brał imienia Pana Boga twego nadaremnie.
- 3) Pamiętaj, abyś dzień święty święcił.
- 4) Czcij ojca twego i matkę twoją.
- 5) Nie zabijaj.
- 6) Nie cudzołóż.
- 7) Nie kradnij.
- 8) Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu twemu.
- 9) Nie. pożądaj żony bliźniego twego.
- 10) Nie pożądaj żadnej rzeczy bliźniego twego.

82. Kto nadał ludziom 10 przykazań Bożych?

10 przykazań Bożych nadał ludziom Pan Bóg przez Mojżesza, a Pan Jezus w Nowym Testamencie te przykazania potwierdził. Mojżesz był to wódz narodu żydowskiego i pośrednik między Bogiem a ludźmi swego narodu.

83. Co to jest sumienie?

Sumienie jest to głos duszy, który mówi: "To czyn, bo dobre; tamtego nie czyn, bo złe".

84. Kiedy człowiek popełnia grzech?

Człowiek popełnia grzech, gdy świadomie i dobrowolnie przekracza przykazania Boże lub kościelne.

85. Czym jest grzech?

Grzech jest obrażą Pana Boga, niewdzięcznością wobec dobrego Stwórcy, raną zadaną Kościołowi i krzywdą, którą człowiek sam sobie wyrządza. Grzech może być ciężki (śmiertelny) i lekki.

86. Na czym polega grzech ciężki?

Grzech polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy ważnej. Świadomie czyli z poznanieniem złego i całkiem dobrowolnie (z własnej woli).

87. Na czym polega grzech lekki?

Grzech lekki polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy mniej ważnej lub przekracza je w rzeczy ważnej, lecz niezupełnie świadomie lub niezupełnie dobrowolnie.

88. Jakie nieszczęścia sprowadza na człowieka grzech?

Grzech ciężki powoduje utratę łaski uświęcającej, sprowadza kary doczesne za życia, a po śmierci karę wieczną (piekło); grzech lekki nie powoduje utraty łaski uświęcającej, lecz pozbawia człowieka wielu łask uczynkowych, sprowadza kary na ziemi lub w czyśćcu, przygłusza głos sumienia.

89. Jakie są źródła grzechu?

Źródłami grzechu są: szatan, nasze złe skłonności po grzechu pierworodnym i złe otoczenie czyli to, co się sprzeciwia Panu Bogu.

90. Wymień siedem grzechów głównych.

- 1) pycha,
- 2) chciwość,
- 3) nieczystość,
- 4) zazdrość,
- 5) nieumiarkowanie w jedzeniu i picciu,
- 6) gniew,
- 7) lenistwo

91. Co to są grzechy cudze?

Grzechy cudze popełniamy wtedy, gdy pomagamy bliźniemu do grzechu.

92. Co to jest nałóg?

Nałóg jest to stała skłonność do popełniania tych samych grzechów.

93. Co to jest cnota?

Cnota jest to stała skłonność do spełniania dobrych uczynków.

94. Co to są cnoty Boskie?

Cnoty Boskie są to te cnoty, które odnoszą się do Boga (udoskonalają naszą więź z Bogiem). Są to: wiara, nadzieja i miłość.

95. Co to są cnoty obyczajowe?

Cnoty obyczajowe są to cnoty, które odnoszą się do nas samych i do naszego współżycia z innymi ludźmi (udoskonalają nasze obyczaje).

96. Wymień cztery cnoty kardynalne (główne).

roztropność, sprawiedliwość, wstrzeźliwość, męstwo.

97. Wymień uczynki miłosierdzia co do duszy.

- 1) grzeszących upominać,
- 2) nieumiejętnych pouczać
- 3) wątpiącym dobrze radzić,
- 4) strapiionych pocieszać,
- 5) krzywdy cierpliwie znosić,
- 6) urazy chętnie darować,
- 7) modlić się za żywych i umarłych.

98. Wymień uczynki miłosierdzia co do ciała.

- 1) łaknących nakarmić.
- 2) pragnących napić,
- 3) nagich przyodziać,
- 4) podróżnych w dom przyjąć,
- 5) więźniów pocieszać,
- 6) chorych nawiedzać,
- 7) umarłych grzebać.

99. Co Bóg przykazuje w I przykazaniu?

- 1) wierzyć Panu Bogu,
- 2) zaufać Panu Bogu,
- 3) miłować Pana Boga,
- 4) czcić Pana Boga.

100. Co to znaczy wierzyć Panu Bogu?

Wierzyć Panu Bogu, to znaczy uznawać za prawdę to, co Bóg objawił i czego naucza nas przez Kościół święty.

101. Jaka powinna być nasza wiara?

Nasza wiara powinna być: powszechna, mocna, stała, żywa.

102. Co to znaczy ufać Panu Bogu?

Ufać Panu Bogu, to znaczy spodziewać się z całą pewnością, że Pan Bóg odpuści nam grzechy i da łaski potrzebne do zbawienia.

103. Co to znaczy miłować Pana Boga?

Miłować Pana Boga; to znaczy cenić Pana Boga ponad wszystko na świecie i chętnie spełniać Jego wolę. Najpewniejszą oznaką miłości Boga jest miłość bliźnich.

104. Co znaczy czcić Pana Boga?

Czczyć Pana Boga, to znaczy całym swoim postępowaniem, a szczególnie modlitwą okazywać, że Pan Bóg jest moim najwyższym Panem.

105. Co to jest modlitwa?

Modlitwa jest to rozmowa człowieka z Panem Bogiem. Może ona być ustna, myślna, indywidualna lub liturgiczna.

106. W jakim celu winniśmy się modlić?

W tym celu winniśmy się modlić, aby Pana Boga uwielbiać, aby Mu dziękować, aby Go przepraszać, aby Go prosić.

107. Jak trzeba się modlić?

Modlić należy się pobożnie, pokornie, wytrwale, z ufnością i poddaniem się woli Bożej.

108. Co to jest modlitwa Pańska i jak się dzieli?

Modlitwa Pańska - to modlitwa "Ojcze nasz", której nauczył nas Pan Jezus. Dzieli się na: wstęp i 7 prośb. Trzy pierwsze odnoszą się do chwały Boga, a cztery dalsze do naszych potrzeb.

109. Co to jest Pozdrowienie Anielskie i jak się dzieli?

Jest to modlitwa "Zdrowaś Maryjo". Dzieli się na słowa Archanioła Gabriela, słowa św. Elżbiety i słowa Kościoła św.

110. Na jaką pamiątkę odmawiamy modlitwę "Anioł Pański"?

Anioł Pański" odmawiamy na pamiątkę tej chwili, w której Syn Boży stał się człowiekiem dla naszego zbawienia

111. Powiedz tajemnice Różańca św.**Tajemnice radosne**

Zwiastowanie

Nawiedzenie św. Elżbiety

Narodzenie Pana Jezusa .

Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni

Znalezienie Pana Jezusa w świątyni

Tajemnice światła

Chrzest Pana Jezusa w Jordanie.

Objawienie Siebie na weselu w Kanie.

Głoszenie Królestwa Bożego i wzywanie do nawrócenia.

Przemienienie na górze Tabor.

Ustanowienie Eucharystii.

Tajemnice bolesne

Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu

Biczowanie Pana Jezusa

Ukoronowanie cierniową koroną Pana Jezusa

Niesienie krzyża

Ukrzyżowanie

Tajemnice chwalebne

Zmartwychwstanie Pana Jezusa

Wniebowstąpienie Pana Jezusa

Zesłanie Ducha Świętego

Wniebowzięcie NMP

Ukoronowanie w niebie NMP

112. Co Pan Bóg nakazuje w II przykazaniu?

W II przykazaniu Pan Bóg nakazuje: czcić i z szacunkiem wymawiać Imię Boże.

113. Co Pan Bóg nakazuje w III przykazaniu?

W III przykazaniu Pan Bóg nakazuje: święcić dzień święty przez udział we Mszy św. i spoczynek świąteczny.

114. Co Pan Bóg nakazuje w IV przykazaniu?

W IV przykazaniu Pan Bóg nakazuje: szanować, miłować i słuchać swoich rodziców, przełożonych i starszych.

115. Co Pan Bóg nakazuje w V przykazaniu?

W V przykazaniu Pan Bóg nakazuje: dbać o życie i zdrowie duszy i ciała u siebie i u bliźnich.

116. Co Pan Bóg nakazuje w VI i IX przykazaniu?

W VI i IX przykazaniu Pan Bóg nakazuje: być czystym i wstydlivym w myślach, słowach i uczynkach.

117. Co Bóg nakazuje w VII i X przykazaniu?

W VII i X przykazaniu Pan Bóg nakazuje: dobrze używać swojej własności, a cudzej nie ruszać.

118. Co Pan Bóg nakazuje w VIII przykazaniu?

W VIII przykazaniu Pan Bóg nakazuje: miłować prawdę i szanować dobrą sławę bliźniego.

119. Powiedz 5 przykazań kościelnych

- 1) W niedziele i inne nakazane dni świąteczne wierni są zobowiązani uczestniczyć we Mszy św. i powstrzymać się od prac służebnych.
- 2) Każdy wiemy jest zobowiązany przynajmniej raz w roku spowiadać się ze swoich grzechów.
- 3) Każdy wiemy jest zobowiązany przynajmniej raz w roku na Wielkanoc przyjąć Komunię św.
- 4) W dni pokuty wyznaczone przez Kościół wierni są zobowiązani powstrzymać się od spożywania mięsa i zachować post.
- 5) Wierni są zobowiązani dbać o potrzeby Kościoła.

120. Wymień obowiązujące święta kościelne.

Boże Narodzenie, Nowy Rok, Trzech Króli, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny, Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny, świętych Piotra i Pawła, Wszystkich Świętych.

121. W jakim celu Kościół św. nakazuje post?

Abyśmy pokutowali za grzechy, abyśmy wyrabiali w sobie silną wolę.

122. Jakie znasz rodzaje postów?

Co do jakości (od mięsa), i co do ilości (3 razy dziennie).

O ŁASCE I SAKRAMENTACH ŚWIĘTYCH**123. Co to jest łaska Boża?**

Łaska Boża jest to dar nadprzyrodzony, którego Pan Bóg udziela nam do zbawienia.

124. Kto nam wysłużył łaskę Bożą?

Wszystkie łaski wysłużył nam Pan Jezus swoją męką, śmiercią i zmartwychwstaniem. Otrzymujemy ją tylko przez Niego.

125. Jakie są rodzaje łaski Bożej

Rozróżniamy: - łaskę uświęcającą i łaskę uczynkową.

126. Co to jest łaska uświęcająca?

Łaska uświęcająca jest to dar Boży, który daje nam życie, nadprzyrodzone i czyni nas dziećmi Bożymi (jest to życie Boże w nas).

127. Kiedy po raz pierwszy otrzymaliśmy, łaskę uświęcającą i przez co możemy ją utracić?

Łaskę uświęcającą otrzymaliśmy na chrzcie św., a możemy ją utracić przez grzech ciężki.

128. Przez co możemy odzyskać łaskę uświęcającą?

Utraconą łaskę uświęcającą możemy odzyskać przez spowiedź św. i żal doskonały.

129. Przez co pomnażamy w sobie łaskę uświęcającą?

Łaskę uświęcającą pomnażamy w sobie przez przyjmowanie sakramentów św. i spełnianie dobrych uczynków.

130. Co to jest łaska uczynkowa?

Łaska uczynkowa jest to pomoc Boża do spełnienia dobrych uczynków, potrzebnych do zbawienia.

131. Jak działa łaska uczynkowa?

Łaska uczynkowa oświeca nasz rozum, umacnia naszą wolę w dobrym.

132. Co to jest sakrament?

Sakrament jest to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje nam łaskę Bożą (jest to nasze spotkanie z Chrystusem).

133. Wymień 7 sakramentów świętych.

- 1) Chrzest
- 2) Bierzmowanie
- 3) Najświętszy Sakrament
- 4) Pokuta
- 5) Namaszczenie chorych
- 6) Kapłaństwo
- 7) Małżeństwo

134. Jak dzielimy sakramenty św.?

Sakramenty św. dzielimy:

- 1) na sakramenty dla żywych na duszy i dla umarłych na duszy,
- 2) na sakramenty powtarzalne i niepowtarzalne.

135. Które sakramenty są dla żywych, a które dla umarłych na duszy?

Dla żywych na duszy są te sakramenty, które możemy przyjmować tylko wtedy, gdy mamy łaskę uświęcającą. Są to: bierzmowanie, Najśw. Sakrament, namaszczenie chorych, kapłaństwo i małżeństwo.

Sakramenty dla umarłych na duszy to te, które dają lub przywracają łaskę uświęcającą.. Są to: chrzest i pokuta.

136. Które sakramenty przyjmujemy raz w życiu?

Raz w życiu można przyjąć chrzest, bierzmowanie i kapłaństwo, bo wyciskają na duszy niezatarty znak szczególnej przynależności do Jezusa Chrystusa.

137. Co to jest chrzest?

Chrzest jest to pierwszy i najważniejszy sakrament, który gładzi grzech pierworodny, daje nam życie Boże, czyni członkami Kościoła katolickiego (pierwszy, bo bez niego nie można przyjąć ważnie innych sakramentów; najważniejszy, bo bez niego nie można się zbawić. Zobowiązuje on nas do stałego nawracania się, do walki z grzechem i pogłębiania wiary).

138. Jakie znasz rodzaje chrztu św.?

Chrzest może być:

- a) uroczysty lub z wody,
- b) chrzest krwi,
- c) chrzest pragnienia.

139. Kto może udzielić chrztu św.?

Chrztu św. uroczystego może udzielić kapłan lub diakon, zaś chrztu z wody w nagłym wypadku może udzielić każdy człowiek.

140. W jaki sposób należy ochrzcić w nagłym wypadku?

- 1) obudzić intencję, że chcę ochrzcić,
- 2) polać czoło dziecka wodą święconą lub zwyczajną.
- 3) wypowiedzieć równocześnie słowa: "*NN - ja ciebie chrzczę w Imię Ojca i Syna i Ducha Świętego*".

141. Co to jest bierzmowanie?

Bierzmowanie jest to sakrament, w którym Duch Święty umacnia chrześcijanina, aby wiarę swą mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył.

142. Jakie znasz inne nazwy bierzmowania?

- a) sakrament dojrzałości chrześcijańskiej, bo udzielany jest temu, kto powinien sobie zdawać sprawę, co to znaczy być świadomym i wzorowym katolikiem,
- b) sakrament Ducha Świętego, bo On w tym sakramencie zstępuje na nas i ubogaca nas swymi darami.

143. Co oznacza słowo "bierzmowanie"?

Słowo "bierzmowanie" pochodzi od staropolskiego słowa "bierzmo". Była to belka wzmacniająca strop. Celem bierzmowania jest bowiem wzmocnienie nas w wierze.

144. Ile razy można przyjąć sakrament bierzmowania?

Przyjmujemy go jeden raz w życiu, ponieważ raz na zawsze "wyciska" na duszy znamię świadka Chrystusowego.

145. Jaki jest związek między chrztem a bierzmowaniem?

Przez chrzest otrzymujemy prawo udziału w posłannictwie Jezusa Chrystusa (głoszenie słowa Bożego, oddawanie czci Bogu, przetwarzanie świata), przez sakrament bierzmowania przyjmujemy na siebie obowiązek, aby świadomie włączyć się w to posłannictwo (praca dla Kościoła), otrzymujemy w tym celu pomoc łaski Bożej.

146. Jakich łask udziela bierzmowanie?

- 1) pomnaża łaskę uświęcającą,
- 2) wyciska na duszy niezatarty znak wyznawcy Chrystusowego,
- 3) daje 7 darów Ducha Świętego,
- 4) daje łaskę uczynkową, abyśmy wiarę mężnie wyznawali, bronili jej i według niej żyli.

147. Wymień 7 darów Ducha Świętego.

Dar mądrości
 Dar rozumu
 Dar umiejętności
 Dar rady
 Dar męstwa
 Dar pobożności
 Dar bojaźni Bożej

148. Co to znaczy bronić swojej wiary?

- a) umieć odpowiedzieć na stawiane zarzuty,
- b) być krytycznym wobec tych, którzy chcą wiarę ośmieszyć,
- c) nie dawać złym życiem powodu do ataków na wiarę.

149. Co to znaczy żyć według wiary?

Żyć według wiary, tzn.:

- a) zachować na co dzień wszystkie przykazania,
- b) spełniać solidnie swoje obowiązki,
- c) żyć w zjednoczeniu z Bogiem przez codzienną modlitwę, niedzielną Mszę św., pilną naukę religii, częstą spowiedź i Komunię św.,
- d) wprowadzać w życie przykazania miłości Boga i bliźniego.

150. Przez co mamy pogłębiać wiarę?

- a) przez modlitwę i czynny udział we Mszy św.,
- b) częstą spowiedź i Komunię św.,
- c) systematyczną katechezę,
- d) przez czytanie Pisma św. i ksiązek katolickich, .
- e) przez życie na co dzień wiarą.

151. Przez co Człowiek może utracić wiarę?

Człowiek może utracić wiarę przez:

- a) zaniechanie pogłębiania wiedzy religijnej (np. katechizacji),
- b) opuszczanie modlitwy, Mszy św.,
- c) lekceważenie przykazań Bożych.

152. Jak należy przygotować się do sakramentu bierzmowania?

- 1) modlić się o dary Ducha Świętego,
- 2) poznać najważniejsze prawdy wiary,
- 3) wyrabiać w sobie pobożność, sumiennosc, pracowitość, silną wolę, życzliwość,
- 4) wybrać sobie patrona,
- 5) poprosić świadka do bierzmowania.

153. Kto udziela sakramentu bierzmowania?

Sakramentu bierzmowania udziela Ks. Biskup, a w nagłych nadzwyczajnych okolicznościach każdy upoważniony kapłan.

154. Jakie są najważniejsze ceremonie sakramentu bierzmowania?

- a) włożenie rąk przez ks. biskupa, co oznacza zstąpienie Ducha Świętego,
- b) namaszczenie na czole Krzyżem św. i słowa: "Przyjmij znamię daru Ducha Świętego".

155. Co to jest Krzyżmo św.?

Krzyżmo święte jest to mieszanina oliwy i balsamu, poświęcona w Wielki Czwartek przez ks. biskupa w katedrze (balsam goi i konserwuje).

156. Obrzędy sakramentu bierzmowania:

I.

Śpiew na rozpoczęcie. Powitanie

Msza święta - Liturgia słowa

Po Ewangelii - (wszyscy stoją) ks. Proboszcz prosi Biskupa o udzielenie sakramentu bierzmowania po dialogu Proboszcza z Biskupem, ks. Biskup zwraca się do kandydatów:

Droga młodzieży (Drodzy bracia i siostry), powiedzcie przed zgromadzonym tu Kościołem, jakich łask oczekujecie od Boga w tym sakramencie? Kandydacie odpowiadają: **Pragniemy, aby Duch Święty, którego otrzymamy, umocnił nas do mężnego wyznawania wiary, i do postępowania według jej zasad. Amen.** Homilia (kazanie)

Odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych. Po pytaniach skierowanych do kandydatów, ksiądz Biskup mówi: *Taka jest nasza wiara..... jest naszą chlubą w Chrystusie Jezusie, Panu naszym.* Kandydaci odpowiadają: **Amen.**

II.

liturgia sakramentu

Włożenie rąk: Biskup odmawia nad bierzmowanymi modlitwę. Odpowiadamy: **Amen.** Namaszczenie Krzyżmem św.

Biskup Krzyżmem św. kreśli znak krzyża na czole bierzmowanego i mówi: *"N. przyjmij znamię daru Ducha Świętego"*.

Bierzmowany odpowiada: **Amen.**Biskup dodaje: *Pokój z tobą.* Bierzmowany odpowiada: **I z duchem twoim.**

III.

Po namaszczeniu wszystkich bierzmowanych Krzyżmem św.: Modlitwa powszechna, a po niej procesja z darami (wszyscy jeszcze stoimy, siadamy po zakończeniu przynoszenia darów). Dalej Msza św. jak zwykle. Po Komunii Świętej modlitwa i podziękowania Na zakończenie: Błogosławieństwo Arcypasterskie.

157. Jak należy zachować się w czasie udzielania bierzmowania?

- 1) Gdy ks. biskup się zbliża, uklęknąć, odsłonić czoło - w ręce trzymać kartkę do bierzmowania.
- 2) Świadek bierzmowania ma przez chwilę bierzmowania trzymać prawą rękę na prawym ramieniu bierzmowanego.
- 3) Po namaszczeniu odpowiedzieć: „Amen” oraz „I z duchem twoim” (zob. 156, II).
- 4) Pozostać w kościele i modlić się do momentu, gdy biskup udzieli końcowego błogosławieństwa.

158. Co to jest Najświętszy Sakrament?

Najświętszy Sakrament jest to prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

159. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament?

Najświętszy Sakrament ustanowił Pan Jezus w czasie Ostatniej Wieczerzy w Wielki Czwartek słowami: "Bierzcie i jedzcie, to jest bowiem Ciało moje - to jest bowiem kielich Krwi mojej".

160. W jakim celu ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament?

Pan Jezus ustanowił Najświętszy Sakrament, aby:

- a) za nas się ofiarować we Mszy św.,
- b) w Komunii św. być naszym pokarmem,
- c) aby stale przebywać wśród nas.

161. Komu Pan Jezus dał władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją?

Słowami: "To czyńcie na moją pamiątkę" - dał Pan Jezus władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją - Apostołom, a przez nich biskupom i kapłanom.

162. Co to jest Msza św.?

Msza św. jest ofiarą Nowego Testamentu, w której Pan Jezus ofiaruje się za nas swemu Ojcu niebieskiemu pod postaciami chleba i wina (jest to uobecnienie Ofiary krzyżowej Pana Jezusa).

163. Z jakich części składa się Msza św.?

Msza św. składa się z liturgii słowa i liturgii Ofiary. Liturgia Ofiary obejmuje:

- a) przygotowanie darów ofiarnych,
- b) dokonanie ofiary (przeistoczenie),
- c) ucztę ofiarną (Komunię św.),
- d) dziękczynienie.

165. Kiedy dobrze uczestniczymy we Mszy św.?

Wtedy, kiedy jesteśmy obecni w kościele na całej Mszy św., modlimy się wspólnie z kapłanem i ofiarujemy się wraz z Panem Jezusem Bogu Ojcu. W pełni uczestniczymy wówczas, gdy w czasie Mszy św. przyjmujemy Komunię świętą.

165. Co to jest Komunia św.?

Komunia św. jest to spożywanie Ciała i Krwi Pana Jezusa pod Postaciami chleba i wina.

166. Pod jakimi warunkami możemy często przyjmować Komunię św.?

Komunię św. możemy często przyjmować, gdy:

- a) mamy łaskę uświęcającą
- b) czystą intencję (chęć zjednoczenia z Panem Jezusem),
- c) zachowamy post eucharystyczny 1 godzinę.

167. Jakie są skutki dobrze przyjętej Komunii św.?

- a) pomnaża łaskę uświęcającą
- b) gładzi grzechy lekkie,
- c) pomaga walczyć z grzechem i jest zadatką zmartwychwstania.

168. Co należy uczynić po Komunii św.?

Należy powitać Pana Jezusa, podziękować Mu za przybycie, oddać Mu serce i przedstawić swoje prośby.

169. Co to jest sakrament pokuty?

Sakrament pokuty czyli pojednania jest to sakrament, w którym kapłan w zastępstwie Chrystusa odpuszcza nam grzechy po chrzcie św. popełnione i daje pomoc, aby stać się lepszym człowiekiem.

170. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus sakrament pokuty?

Pan Jezus ustanowił sakrament pokuty w dniu swego zmartwychwstania, mówiąc do Apostołów: "Weźmijcie Ducha Świętego, którym grzechy odpuszcicie, będą odpuszczone, a którym zatrzymacie, będą zatrzymane".

171. Komu przekazał Pan Jezus władzę odpuszczania grzechów?

Władzę odpuszczania grzechów Pan Jezus przekazał Apostołom, biskupom i kapłanom.

172. Pięć warunków sakramentu pokuty:

- 1) rachunek sumienia,
- 2) żal za grzechy,
- 3) mocne postanowienie poprawy,
- 4) szczera i zupełna spowiedź,
- 5) zadośćuczynienie Panu Bogu i bliźniemu.

173. Co to jest rachunek sumienia?

Rachunek sumienia jest to przypomnienie sobie grzechów od ostatniej dobrej spowiedzi.

174. Co to jest żal za grzechy?

Żal za grzechy jest to odwrócenie się od zła i zwrócenie się ku dobru oraz przeproszenie dobrego Boga.

175. Co to jest mocne postanowienie poprawy?

Mocne postanowienie poprawy jest to szczera wola unikania grzechów.

176. Co to jest spowiedź?

Spowiedź jest to wyznanie grzechów przed kapłanem, aby otrzymać rozgrzeszenie.

177. Co to jest zadośćuczynienie?

Zadośćuczynienie jest to odprawienie pokuty zadanej przez kapłana oraz wynagrodzenie Panu Bogu i bliźniemu.

178. Kiedy żal za grzechy jest doskonały, a kiedy mniej doskonały?

Doskonały żal za grzechy jest wtedy, gdy żałujemy z miłości do Boga. On gładzi grzechy, gdy człowiek pragnie spowiedzi, a nie ma do niej okazji. Żal mniej doskonały płynie z obawy przed karą Bożą.

179. Co to jest odpust

Odpust jest to częściowe lub zupełne darowanie kary doczesnej za grzechy już odpuszczone.

180. Co to jest namaszczenie chorych?

Namaszczenie chorych jest to sakrament, w którym ciężko chory otrzymuje szczególne łaski dla duszy, ulgę w cierpieniu, - niekiedy przywrócenie zdrowia.

181. Kiedy należy przyjmować sakrament namaszczenia chorych?

Namaszczenie chorych należy przyjmować w każdej poważnej chorobie (nie można przyjęcia tego sakramentu odkładać na ostatnie chwile życia).

182. Co to jest kapłaństwo?

Kapłaństwo jest to sakrament, który daje władzę głoszenia Słowa Bożego, składania ofiary Mszy św. i udzielania sakramentów św. oraz łaskę godnego ich wykonywania.

183. Co rozumiemy przez powszechne kapłaństwo wiernych?

Powszechne kapłaństwo wiernych polega na tym, że każdy wiemy na mocy sakramentu chrztu uczestniczy w pewnym stopniu w mesjańskim posłannictwie Jezusa Chrystusa (funkcja: prorocza, kapłańska i królewska).

184. Co to jest sakrament małżeństwa?

Sakrament małżeństwa jest to nierozzerwalny związek ochrzczonych: mężczyzny i kobiety, których Chrystus uświęca i uzdalnia do spełnienia obowiązków małżeńskich i rodzinnych.

185. Jakie są najważniejsze cechy małżeństwa chrześcijańskiego?

Jest ono jedno, to znaczy jeden mężczyzna z jedną niewiastą, i nierozzerwalne - to znaczy: aż do śmierci.

186. Co to są sakramentalia?

Sakramentalia są to rzeczy poświęcone oraz poświęcenia i błogosławieństwa, które ustanowił Kościół św. dla dobra duszy i ciała.

GLÓWNE WIADOMOŚCI Z ŻYCIA KOŚCIOŁA ŚWIĘTEGO

187. Co to jest Sobór Powszechny?

Sobór Powszechny jest to zebranie biskupów z całego świata pod przewodnictwem papieża w celu omówienia najważniejszych spraw całego Kościoła.

188. Kiedy był ostatni Sobór Powszechny i jaki był jego cel?

Ostatni Sobór Powszechny odbył się w latach 1962-1965, był to II Sobór Watykański, a dwudziesty pierwszy Sobór w historii Kościoła. Uczestniczyło w nim ok. 2500 biskupów, zaczął go papież Jan XXIII, a zakończył - Paweł VI, Celem jego była odnowa Kościoła.

189. Wymień najważniejsze uchwały ostatniego Soboru.

Konstytucja o odnowie liturgii, Konstytucja o Kościele, Konstytucja o Objawieniu Bożym, Konstytucja o Kościele w świecie współczesnym.

190. W czym szczególnie widać odnowę Kościoła?

W odnowie liturgii, która staje się teraz coraz bardziej zrozumiała; w dążeniu do zjednoczenia chrześcijan na całym świecie; powołanie ludzi świeckich do czynnego apostołstwa.

191. Co to jest Synod diecezjalny?

Synod diecezjalny jest zebraniem przedstawicieli duchowieństwa i świeckich katolików całej diecezji pod przewodnictwem biskupa ordynariusza w celu omówienia ważnych spraw diecezji. Pierwszy Synod Diecezji Opolskiej rozpoczął się we Wtorek Wielkanocny dnia 2 kwietnia 2002 r., a został zakończony we Wtorek Wielkanocny dnia 29 marca 2005 r.